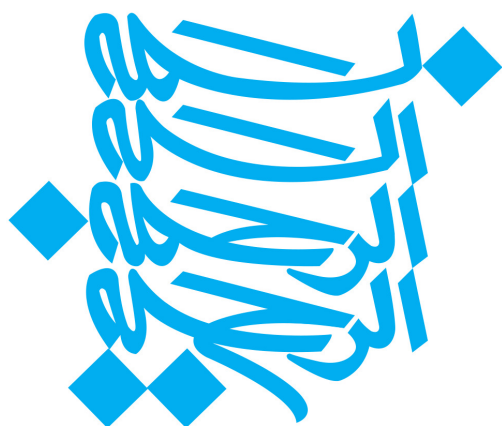

همسا يگه به بک آفتاب

محمد جواد فلاح

انتشارات مؤسسه فرهنگی هنری
دین و معنویت آل یاسین

فهرست

سخن ناشر	۱۱
سر آغاز	۱۳

فصل نخست: ویژگی ها و معیارها

درآمد	۱۹
۱) اهمیت زندگی اجتماعی	۲۰
۲) جایگاه الگوها	۲۲
۳) جایگاه سیره و سخن معصوم علیه السلام	۲۴
۴) ویژگی های الگویی معصوم علیه السلام در سبک زندگی مطلوب	۲۷
۵) ابعاد مختلف همسایگی و انطباق آن با الگوی صحیح سبک زندگی	۳۰
یک) بعد اعتقادی	۳۰
دو) بعد فردی	۳۱
سه) بعد اجتماعی	۳۱
چهار) بعد سیاسی	۳۲
پنج) بعد اخلاقی	۳۲
شش) بعد فرهنگی و تمدنی	۳۳
هفت) بعد اقتصادی	۳۳
۶) معیارهای همسایگی	۳۴
یک) معیار عرفی	۳۴
دو) معیار مکانی	۳۵
سه) معیار معنوی	۳۷
۷) مصادیق همسایگی	۳۹
یک) همسایگی آپارتمان نشینی	۳۹
دو) همسایگی شغلی و صنفی	۴۰

سه	همسایگی در حضر	۴۰
چهار	همسایگی های کلان	۴۰
۸	آسیب شناسی و پیشنهادها	۴۱
نتیجه گیری		۴۲

فصل دوم: بایسته های همسایگی

درآمد		۴۵
۱) بایسته های اخلاقی (مصادیق خوش همسایگی)		۴۹
یک) خوش همسایگی		۵۰
دو) مبنای خوش همسایگی		۵۴
رویکرد اول) اخلاقی بودن بر اساس صرفاً اوامر الهی		۵۴
رویکرد دوم) رویکرد عقلی - الهی		۵۶
سه) مؤلفه های خوش همسایگی		۵۷
الف) اوج صبوری و تحمل همسایه		۵۸
ب) پی گیری حال همسایه		۶۱
۲) توجه به حقوق همسایه		۶۷
یک) رابطه حقوق و اخلاق		۶۷
دو) اهمیت حق همسایه		۶۹
سه) مصادیق حقوق همسایه		۷۰
الف) توجه به درخواست ها		۷۱
ب) عدم رنجش و آزار		۷۲
ج) مقدم داشتن		۷۲
د) رفتار کریمانه و مسئولانه		۷۳
ه) دریغ نکردن از نیازها		۷۴
و) لزوم رازداری		۷۶

۷۷	 (ز) اجازه به هنگام ورود
۷۸	 (ح) دعا کردن به همسایه
۸۰	 (۳) آثار خوش همسایگی
۸۱	 (یک) آثار دنیوی
۸۲	 (دو) آثار معنوی و اخروی
۸۴	 (۴) پیامدهای همسایه‌آزاری
۸۸	 نتیجه‌گیری

فصل سوم: آسیب‌ها و راهکارها

۹۱	 درآمد
۹۳	 (۱) آسیب‌ها
۹۳	 (یک) سهل‌انگاری و غفلت
۹۶	 (الف) اهتمام نداشتن برای انتخاب همسایه خوب
۹۹	 (ب) غفلت از ابعاد تأثیرگذاری
۱۰۳	 (دو) تفکرات غلط
۱۰۷	 (سه) کم‌رنگ شدن رسم همسایه‌داری
۱۰۷	 (چهار) مشکلات زندگی شهری
۱۰۸	 (پنج) مهاجرت و جابه‌جایی خانه‌ها
۱۱۱	 (۲) پیشنهادها و راهکارها
۱۱۱	 (یک) اهتمام به همسایه‌داری
۱۱۲	 (الف) اهمیت همسایه‌داری در سیره و سخن معصوم
۱۱۶	 (ب) انعکاس دیدگاه اولیای دین
۱۲۴	 (دو) اصلاح نگاه
۱۲۶	 (سه) توجه دادن به مصادیق عینی
۱۲۸	 (چهار) مراعات قواعد اخلاق دینی

۱۲۸	الف) عملگرایی و نه شعارزدگی
۱۲۸	ب) روشمندی و اتقان
۱۲۹	ج) قاعده زرین اخلاق (خود را به جای «همسایه» قرار دهید)
۱۳۱	د) پیش‌بینی پذیر باشیم
۱۳۲	پنج) مسأله آموزش
۱۳۳	الف) خانواده و آموزش اخلاق همسایه‌داری به کودکان
۱۳۵	ب) نهاد آموزش و پرورش
۱۳۷	ج) وزارت مسکن، راه و شهرسازی
۱۳۸	د) نهاد آموزش عالی
۱۴۰	ه) نهادهای شهروندی
۱۴۲	و) رسانه
۱۴۵	نتیجه‌گیری
۱۴۷	کتابنامه

سر آغاز

همسایه‌داری، بخش عمده‌ای از زیست اجتماعی ما را شکل می‌دهد. این نوع از همجواری در متون دینی، جایگاه ویژه‌ای دارد. دستور مستقیم خداوند برای احسان به همسایگان دور و نزدیک و آنچه در روایات و سیره معصومین (علیهم‌السلام) منعکس شده، اهمیت این مطلب را نشان می‌دهد.

امروزه شرایط جدید زیستی و زندگی شهرنشینی، رقابت افراد برای رفاه، انزواگرایی برخی خانواده‌ها، زندگی مجردی و بسیاری از مسائل دیگر، همسایگی را با آسیب‌هایی روبه‌رو ساخته و نیاز ما را برای پرداختن به الگوی پایدار در سبک زندگی همسایگان، بیش از پیش آشکار ساخته است. یافتن الگوی ایرانی - اسلامی در زندگی همجواری، مرهون تحلیل و پردازش آموزه‌های قرآنی و به‌ویژه غور در سخنان اهل بیت (علیهم‌السلام) است که تضمینی برای یافتن الگوی صحیح و استخراج فروع آن است. بررسی سخن و دیدگاه معصومان (علیهم‌السلام) ابعاد گسترده‌ای از این نوع زندگی همجواری را تصویر کرده

است که اهمیت، آثار و اهداف چنین تعامل انسانی را نشان می‌دهد. امروز بین همسایگان، فاصله افتاده است؛ به‌ویژه در نوع جدید (آپارتمان‌نشینی) این معضل، بیشتر است که محصول افتادن در دام فرهنگ غرب در این نوع زندگی است که بررسی دیدگاه معصومین (علیه السلام) را به عنوان الگوی مطلوب سبک زندگی و به‌ویژه رابطه همسایگی ضروری می‌نماید.

این اثر، فقط یک گزارش از دیدگاه دینی و آموزه‌های روایی نیست؛ بلکه ضمن تحلیل آن‌ها در مباحث خوش‌همسایگی و ریشه‌یابی آسیب‌های موجود در این باره، به بیان مصادیق جزئی آسیب‌ها پرداخته است. همچنین با تمرکز بر مسأله آموزش، راهبردها و پیشنهادها کاربردی در عرصه‌های خانواده، مدرسه، سازمان‌های مرتبط با مسأله فرهنگ، آموزش شهروندی و نیز رسانه ذکر شده است. امیدوارم این اثر، بخشی از سبک زندگی معصومین (علیه السلام) را درباره جایگاه و اهمیت حیات اجتماعی به تصویر کشیده باشد. نظرات و پیشنهادهای همه پژوهشگران را برای اصلاح و تکمیل این نوشته، ارج می‌نهم و پیشاپیش از حسن عنایت ایشان سپاس‌گزارم.